

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 83/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Poľnohospodárske družstvo Močenok**, Nitrianska 1232, Močenok, zastúpeného JÁNSKÝ & PARTNERS s. r. o., advokátska kancelária, Štúrova 13, Nitra, proti upovedomeniu Krajskej prokuratúry v Trnave č. k. 2 Kn 231/24/2200-3 z 29. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) upovedomením krajskej prokuratúry č. k. 2 Kn 231/24/2200-3 z 29. októbra 2024, ktoré navrhuje zrušiť, vec vrátiť krajskej prokuratúre na ďalšie konanie a zároveň priznať sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia v sume 856,76 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 6. novembra 2023 trestné oznámenie v bode prvom pre podozrenie zo spáchania trestného činu neoprávneného nakladania s odpadmi podľa § 302 Trestného zákona, ktorého sa mala dopustiť spoločnosť MOTOSLUŽBY, s. r. o., tým, že v areáli sťažovateľa, ktorý užívala na základe podnájomnej zmluvy so spoločnosťou RECYPLAST SK, s. r. o., mala zhromažďovať odpad v objeme asi 200 ton a zároveň s ním ďalej nakladať, pričom na takúto činnosť nemala povolenie od príslušného orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva, v dôsledku čoho došlo k porušeniu zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o odpadoch“). V bode druhom trestného oznámenia sťažovateľ namietal podozrenie zo spáchania trestného činu neoprávneného nakladania s odpadmi podľa § 302 Trestného zákona, resp. iných trestných činov proti životnému prostrediu, ktorého sa mala dopustiť spoločnosť RECYPLAST SK, s. r. o., tým, že porušila zákon o odpadoch tak, že aj napriek neexistencii súhlasu na prevádzkovanie zariadenia

na zhodnocovanie odpadov a/alebo súhlasu na umiestnenie odpadov v areáli sťažovateľa tento odpad ani v dodatočnej lehote poskytnutej na jeho vypratanie nevypratala, tzn. aj naďalej sa tento odpad nachádza v tomto areáli sťažovateľa.

3. Vyšetrovateľ Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národnej centrály osobitných druhov kriminality, odboru odhaľovania nebezpečných materiálov a enviromentálnej kriminality Nitra uznesením ČVS: PPZ-1562/NCK-ENV-NR-2023 z 25. marca 2024 vo vzťahu k prvému bodu týkajúcemu sa podozrenia zo spáchania trestného činu neoprávneného nakladania s odpadmi podľa § 302 ods. 1 Trestného zákona konaním spoločnosti MOTOSLUŽBY, s. r. o., rozhodol o odovzdaní tejto veci na prejednanie Okresnému úradu Šaľa, pretože výsledky vyšetrovania preukázali, že nejde o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť posúdený ako správny delikt podľa § 117 ods. 6 zákona o odpadoch. Vo vzťahu k druhému bodu podozrenia zo spáchania trestného činu neoprávneného nakladania s odpadmi podľa § 302 ods. 1 Trestného zákona konaním, ktorého sa mala dopustiť spoločnosť RECYPLAST SK, s. r. o., vyšetrovateľ podozrenie odmietol, pretože nezistil dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.

4. Sťažovateľ podal 2. apríla 2024 proti uzneseniu vyšetrovateľa sťažnosť, o ktorej rozhodla Okresná prokuratúra Galanta uznesením sp. zn. 1 Pn 285/24/2022 z 20. júna 2024 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla a v poučení uviedla, že sťažnosť proti nemu nie je prípustná.

5. V súlade s príkazom generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní podal sťažovateľ 19. júla 2024 žiadosť, ktorou požiadal krajskú prokuratúru o preskúmanie zákonnosti uznesenia okresnej prokuratúry. Súbežne podal sťažovateľ proti uzneseniu okresnej prokuratúry ústavnú sťažnosť, ktorú ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 556/2024-28 z 2. októbra 2024 odmietol pre nedostatok svojej právomoci s poukazom na právomoc krajskej prokuratúry na preskúmanie zákonnosti uznesenia okresnej prokuratúry, ktorá predchádza právomoci ústavného súdu.

6. Krajská prokuratúra sťažovateľovi 6. novembra 2024 doručila napadnuté upovedomenie, v ktorom konštatovala, že uznesenie okresnej prokuratúry považuje za vecne správne, zákonné a v potrebnom rozsahu odôvodnené.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje tým, že:

a) Napadnuté upovedomenie, ako aj postup predchádzajúci jeho vydaniu vykazujú znaky arbitrárnosti a sú v rozpore so základnými zásadami trestného konania.

b) Napadnuté upovedomenie nie je dostatočne odôvodnené, neobsahuje žiadne úvahy, ktoré viedli k jeho prijatiu, ani v minimálnom rozsahu. Sťažovateľ nedostal odpoveď na námietku nevykonania obhliadky miesta, na ktorom sa odpad nachádzal, v dôsledku čoho nebolo možné objektívne zodpovedať niektoré zo sťažovateľom nastolených otázok týkajúcich sa kategórie zhromaždeného odpadu (či sa tam nenachádzal nebezpečný odpad), ale aj existencie povolenia na spracovanie tohto

odpadu (či tam v realite nebola uskutočňovaná činnosť, na ktorú nebolo vydané povolenie). Nevykonaním obhliadky nemohol byť v preskúvanom konaní dostatočne zistený skutkový stav jednotlivých vecí v rozsahu nevyhnutnom na prijatie rozhodnutia o nich. Tvrdenia osôb zastupujúcich dotknuté obchodné spoločnosti v preskúvanom konaní neboli verifikované objektívnymi dôkazmi, tzn. inými ako pochádzajúcimi od týchto osôb.

c) Nesúhlasí so záverom orgánov činných v trestnom konaní, že spoločnosti, proti ktorých konaniu smerovalo trestné oznámenie, sa nedopúšťajú protiprávneho konania tým, že odpad v ich vlastníctve bol ponechaný v areáli sťažovateľa napriek tomu, že neexistuje žiadne povolenie príslušného orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva, ktoré by ich k tomuto oprávňovalo.

d) Napadnutým upovedomením bolo aprobované rozhodnutie, v rámci ktorého nebolo rozhodnuté o podstatnej sťažnostnej námietke sťažovateľa (či nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty iného trestného činu).

e) Z formálneho hľadiska v skutkovej vete obsiahnutej v uznesení okresnej prokuratúry absentovalo vymedzenie času, v ktorom došlo k spáchaniu skutkov, ako aj rozsahu škody, druhu odpadu či odkaz na konkrétne ustanovenie právneho predpisu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na inú súdnu ochranu nedostatočným odôvodnením napadnutého upovedomenia, v ktorom krajská prokuratúra neuviedla dostatok dôvodov a potvrdila uznesenie okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľa.

9. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv v prípadoch ustanovených zákonom na súde alebo na inom orgáne Slovenskej republiky. Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom aj trestnoprávnej ochrany svojho konkrétneho práva aj na inom orgáne Slovenskej republiky, t. j. v tejto veci na orgánoch činných v trestnom konaní (obdobne napr. III. ÚS 58/00, III. ÚS 45/03). Jeho obsahom je oprávnenie, aby sa orgány činné v trestnom konaní trestným oznámením sťažovateľa, resp. inými podaniami náležite zaoberali. Porušiť toto právo môžu tieto orgány vtedy, ak by podania sťažovateľa ignorovali alebo im nevenovali pozornosť zodpovedajúcu ich povinnostiam (obdobne napr. III. ÚS 324/05). Ústavný súd konštantne judikuje, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 42/00, I. ÚS 323/08).

10. Ani iné orgány verejnej moci nemôžu prijímať také rozhodnutia, ktoré môžu svojimi účinkami porušiť základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb, najmä ak nie sú odôvodnené, sú svojvoľné, arbitrárne a nedávajú odpoveď na podstatu veci (I. ÚS 122/2018). Implicitným obsahom základného práva na inú právnu ochranu zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy sú aj také čiastkové procesné práva, ako je právo na dostatočné odôvodnenie rozhodnutia (ktoré sa inak týka súdnych rozhodnutí), prípadne aj ďalšie súvisiace a primerane aplikovateľné garancie ako právo, aby rozhodnutie vydal orgán, u ktorého nie sú pochybnosti o zaujatosti, či všeobecne zákaz arbitrárnosti. Aj v prípade sťažovateľa je právo na riadne odôvodnené rozhodnutie o jeho opravnom

prostriedku súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto aj napadnuté upovedomenie musí spĺňať požiadavky na také odôvodnenie, ktoré odpovie na podstatné námietky sťažovateľa a dá mu na nich aspoň stručnú odpoveď.

11. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého upovedomenia, ktoré je, čo sa týka jeho obsahu, však potrebné posudzovať vo vzájomnej súvislosti s uznesením vyšetrovateľa a uznesením okresnej prokuratúry, ústavný súd zistil, že orgány činné v trestnom konaní, osobitne vyšetrovateľ a prokurátor okresnej prokuratúry venovali podaniam sťažovateľa primeranú pozornosť, nezasiahli negatívne do podstaty jeho práva na inú právnu ochranu, nezmarili jeho zmysel, a preto ho ani nemohli porušiť. Napadnutému upovedomeniu, ktorým bol ich postup a skutkové a právne závery potvrdené, preto niet čo vyčítať.

12. Orgány činné v trestnom konaní v prípade skutku vymedzeného v bode 1 trestného oznámenia aplikovali pravidlo „*ultima ratio*“ prostredníctvom materiálneho korektívu (nepatrná závažnosť v zmysle § 10 ods. 2 Trestného poriadku). V tejto súvislosti orgány činné v trestnom konaní poukázali na to, že konanie spoločnosti MOTOSLUŽBY, s. r. o., možno vyhodnotiť čiastočne ako protiprávne vzhľadom na nakladanie s odpadom bez udeleného súhlasu, avšak vzhľadom na spôsob vykonania činu (nakladanie s odpadom, ktorý bol zákonným spôsobom vyrábaný inou spoločnosťou a ktorý mal byť zrecyklovaný novou flotačnou linkou až v roku 2023), jeho následky (uvedený odpad bol odvezený do iného areálu, v rámci ktorého má táto spoločnosť udelený súhlas na nakladanie s odpadom), okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a (úmyslom bolo postavenie skúšobnej linky na recykláciu odpadu) dospeli k záveru, že závažnosť tohto konania je nepatrná, a preto bolo rozhodnuté o odovzdaní veci okresnému úradu, kde by tento skutok mohol byť posúdený ako správny delikt.

13. Vo vzťahu ku skutku vymedzenému v bode 2 trestného oznámenia orgány činné v trestnom konaní konštatovali, že spoločnosť RECYPLAST SK, s. r. o., prevádzkovala zariadenie na zhodnocovanie odpadov v areáli sťažovateľa na základe platnej nájmovej zmluvy a na jeho prevádzkovanie mala udelený súhlas príslušného orgánu štátnej správy. K 2. novembru 2023 (deň rozhodnutia okresného úradu o skončení platnosti udeleného súhlasu) sa jej z areálu sťažovateľa nepodarilo vypratať všetok legálne dovezený odpad, ale aj materiál vzniknutý v rámci zhodnocovania odpadu, ktorý nebol dostatočnej kvality na predaj alebo sa ho nepodarilo predat'. K vyprataniu areálu nedošlo ani v dodatočne poskytnutej lehote do 15. októbra 2023, čím došlo k nesplneniu povinnosti zo zmluvy o nájme nebytových priestorov uzavretej so sťažovateľom, ale aj povinnosti uloženej Okresným úradom Šaľa. Orgány činné v trestnom konaní konštatovali, že nesplnenie povinností zo zmluvy o nájme nebytových priestorov nezakladá trestnoprávnu zodpovednosť tejto spoločnosti, rovnako ako ani nesplnenie povinnosti uloženej orgánom štátnej správy odpadového hospodárstva. V danom prípade teda neboli zistené podmienky na začatie trestného stíhania pre trestný čin neoprávneného nakladania s odpadmi, ale taktiež konštatoval, že toto konanie nenapĺňa ani znaky iného trestného činu nachádzajúceho sa v osobitnej časti Trestného zákona (pozri s. 18 uznesenia vyšetrovateľa).

14. Odpoveď na námietku nevykonania obhliadky bola sťažovateľovi taktiež poskytnutá už v uznesení okresnej prokuratúry (pozri s. 14), kde boli vysvetlené dôvody, pre ktoré by vykonanie tohto úkonu nebolo účelné (v areáli je zákonne uložený odpad, čo potvrdil Okresný úrad Šaľa). K námietke nevykonania verifikácie tvrdení konateľov dotknutých spoločností poukázal okresný

prokurátor vo svojom uznesení na viaceré listinné dôkazy, ktoré zabezpečil od nich, ale aj na správu Okresného úradu Šaľa a ďalšie listiny (udelenie súhlasov a iné), ktoré ich tvrdenia preukazujú.

15. Krajská prokuratúra v napadnutom upovedomení dala ústavne prijateľnú odpoveď na podstatu námietok sťažovateľa smerujúcich k záveru, že bola naplnená skutková podstata trestného činu neoprávneného nakladania s odpadmi označovanými spoločnosťami, pokiaľ odkázala na skutkové a právne závery rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní (vyšetrovateľa i okresnej prokuratúry). Vyšetrovateľ i okresná prokuratúra sa podrobne a vyčerpávajúco zaoberali jednotlivými obligatónnymi znakmi skutkovej podstaty daného prečinu, rozoberali a vyhodnotili jednotlivé jeho znaky a následne v ich rámci posúdili konanie podozrivých spoločností a krajská prokuratúra ich postup odobrila.

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti doslovne preberá časti svojich predchádzajúcich podaní (sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa a žiadosti o preskúmanie zákonnosti právoplatného rozhodnutia vydaného v trestnom konaní). V rámci svojej argumentácie sa prevažne domáha iného hodnotenia dôkazov, namieta dostatočnosť rozsahu preverovania skutočností a nezačatie trestného stíhania. Ústavný súd týmto sťažovateľ stavia do pozície ďalšej opravnej inštancie, ktorá mu vzhľadom na čl. 124 ústavy neprináleží.

17. Posúdenie, či sú splnené podmienky na začatie trestného stíhania, je v zásade v právomoci orgánov činných v trestnom konaní a ústavný súd do tejto právomoci v zásade nezasahuje, nepredpisuje im, aké úkony by prípadne mali ešte vykonať, keďže sám nie je takýmto orgánom. Orgány činné v trestnom konaní zároveň nemajú právomoc na rozhodovanie občianskoprávných sporov (v tomto prípade rozhodnúť o vypratání nehnuteľnosti), resp. na preskúmanie rozhodnutí orgánov verejnej správy. Ich rozsiahle vyšetrovacie právomoci (ako aj povinnosť náležitého zistenia skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie) by nemali slúžiť na vyhľadávanie a zabezpečovanie dôkazov pre oznamovateľov trestných činov alebo byť dôvodom na neuplatnenie prostriedkov občianskeho či správneho práva dotknutými osobami (oznamovateľmi, poškodenými). Len prostriedkami občianskeho, resp. správneho práva, a nie trestného práva môže sťažovateľ dosiahnuť, aby bola nastolená právna istota v komplexe otázok spojených s jeho právnym vzťahom k nehnuteľnostiam.

18. Ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu.

19. Právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na inú právnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

20. Vychádzajúc z uvedených dôvodov, ústavný súd sťažnosť odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, konštatujúc, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým upovedomením (a jemu predchádzajúcim postupom krajskej prokuratúry) a námietkami o porušení základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti ako celku ostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu